

ผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายสมนึก ปฏิปทานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชามัธยมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-851-9

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**EFFECTS OF INSTRUCTION USING STORYLINE METHOD IN SOCIAL STUDIES
ON LEARNING ACHIEVEMENT AND ANALYTICAL THINKING ABILITY
OF MATHAYOM SUKSA ONE STUDENTS OF
CHULALONGKORN UNIVERSITY DEMONSTRATION SCHOOL**

Mr. Somnuk Patipatanon

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Teaching Social Studies**

Department of Secondary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-333-851-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดย นายสมนึก ปฏิปทานนท์

ภาควิชา มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย พานิช

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จันทรเพ็ญ เชื้อพานิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย พานิช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อลิศรา ชูชาติ)

สมนึก ปฏิปทานนท์ : ผลของการเรียนการสอนด้วยวีดิทัศน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (EFFECTS OF INSTRUCTION USING STORYLINE METHOD IN SOCIAL STUDIES ON LEARNING ACHIEVEMENT AND ANALYTICAL THINKING ABILITY OF MATHAYOM SUKSA ONE STUDENTS OF CHULALONGKORN UNIVERSITY DEMONSTRATION SCHOOL)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผศ.ดร.วลัย พานิช , 181 หน้า ISBN 974-333-851-9

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวีดิทัศน์และกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ (2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวีดิทัศน์และกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ (3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนด้วยวีดิทัศน์ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม จำนวน 74 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองจำนวน 38 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 36 คน โดยใช้แผนการสอน 2 แบบ คือ แผนการสอนการเรียนแบบสตอรี่ไลน์ จำนวน 9 แผนและแผนการสอนการเรียนแบบปกติจำนวน 12 แผน ใช้เวลาในการทดลอง 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81 และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.70 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาดูด้วยวีดิทัศน์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างจากนักเรียนกลุ่มที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาดูด้วยวีดิทัศน์ มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไม่แตกต่างจากนักเรียนกลุ่มที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระหว่างกลุ่มก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวีดิทัศน์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา   มัธยมศึกษา

สาขาวิชา   การสอนสังคมศึกษา

ปีการศึกษา   2542

ลายมือชื่อนิติสด ..... พลศึกษา   ปฏิปทานนท์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... พลศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....

: MAJOR

KEY WORD :

STORYLINE METHOD / LEARNING ACHIEVEMENT / ANALYTICAL THINKING ABILITY
 SOMNUK PATIPATANON : EFFECTS OF INSTRUCTION USING STORYLINE METHOD IN SOCIAL STUDIES
 ON LEARNING ACHIEVEMENT AND ANALYTICAL THINKING ABILITY OF MATHAYOM SUKSA ONE
 STUDENTS OF CHULALONGKORN UNIVERSITY DEMONSTRATION SCHOOL .
 THESIS ADVISOR : ASST. PROF. WALAI PANICH . D.ED. 181 pp.
 ISBN 974 -333 - 851 -9

This study was a quasi - experimental research . The purposes of this study were (1) to compare social studies learning achievement of mathayom sukxa one students between the group using Storyline instruction method and the group using conventional instruction method . (2) to compare analytical thinking ability of mathayom sukxa one students between the group using Storyline instruction method and the group using conventional instruction method . (3) to compare analytical thinking ability before and after of the students in the group using Storyline instruction method .

The samples were seventy - four of mathayom sukxa one students from Chulalongkorn University Demonstration School. The sample was divided into two groups : an experimental group with thirty - eight students and a control group with thirty - six students . There were two sets of lesson plans : nine daily lesson plans for Storyline instruction method and twelve daily lesson plans for conventional instruction method . Duration of Experiment was ten weeks , consisted of two periods per week and fifty minutes per period . Two sets of research instruments were social studies learning achievement test which had reliabilities of 0.81 and analytical thinking ability test which had reliabilities of 0.70 . Then , The data were compared by using t - test .

The results of this research were as follows :

1. There were no statistically differences in learning achievement scores at .05 level of significance between the groups of students who learned social studies by Storyline instruction method and those who learned social studies by conventional instruction method .
2. There were no statistically differences in analytical thinking ability scores at .05 level of significance between the groups of students who learned social studies by Storyline instruction method and those who learned social studies by conventional instruction method .
3. Analytical thinking ability scores before and after of the students in the group using Storyline instruction method were not statistically different at .05 level of significance.

ภาควิชา มัธยมศึกษา

สาขาวิชา การสอนสังคมศึกษา

ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิติศ ..... Somnuk Patipatanon .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... Walai Panich .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย พานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อติศรา ชูชาติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย พานิช ที่ได้ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก่องแก้ว เจริญอักษร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงกมล สีนเพ็ง และอาจารย์ อรรถพล อนันตวรสกุล ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ตลอดจนคณะอาจารย์ และนักเรียน ที่ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกในการดำเนินการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ตลอดจน การทดลองในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์หมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม และรองศาสตราจารย์ศักดา บุญยไวโรจน์ ที่ให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาดังกล่าวในการทำงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์อุไร พันธุ์ชนพฤษ์ อาจารย์ชชการ ศิริรัตน์ อาจารย์พรพรหม สัมฤทธิ์ อาจารย์อมรินทร์ อ้าพลพงษ์ อาจารย์วิมลมาศ ชัมละมัย อาจารย์เนาวนิตย์ ใจมั่น อาจารย์วันทนา ทวีคุณธรรม อาจารย์ทัศนีย์ ศรีพิพัฒน์ อาจารย์นิพนธ์ จันทรมณี คุณพิมพ์พรธม วงศ์อินทร์ ตลอดจนพี่ เพื่อน และน้อง ภายในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ที่สนับสนุน และเป็นกำลังใจตลอดการทำงานวิจัยในครั้งนี้

เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ คุณย่าและคุณป้า ผู้ให้ชีวิตและเป็นกำลังใจ ตลอดจนขอบคุณน้องชายทั้งสองของผู้วิจัย ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จจนผู้วิจัยมีวันนี้

สมนึก ปฎิปัตานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์.....	10
ความหมายของการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์.....	10
ประวัติความเป็นมาของการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์	13
ความเชื่อพื้นฐานของการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์	14
หลักการวางแผนการสร้างสตอรีไลน์	15
หลักการของสตอรีไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน	16
ลักษณะและองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์	18
การดำเนินเรื่องในสตอรีไลน์	20
การวางแผนการสอนสตอรีไลน์	21
บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์	25
ข้อพิจารณาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์	31
ประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเรียนการสอนแบบปกติในวิชาสังคมศึกษา	40
การเรียนการสอนที่เน้นข้อมูลและเนื้อหาสาระ	40
การเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	41
ความแตกต่างระหว่างการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์กับการเรียนแบบปกติ	43
การคิดวิเคราะห์	45
การเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์กับการคิดวิเคราะห์	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
3. วิธีดำเนินการวิจัย	55
การศึกษาและค้นคว้าเอกสาร	55
การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร	55
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	64
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
รายการอ้างอิง	76
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือ	81
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	87
ภาคผนวก ค เส้นทางเดินเรื่องของแผนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ ควบคู่กับการเปรียบเทียบองค์ประกอบของสตอรีไลน์.....	89
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแผนการสอนด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์	91
ภาคผนวก จ ตัวอย่างแผนการสอนด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบปกติ	111
ภาคผนวก ฉ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา	150
ภาคผนวก ช แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์	158
ภาคผนวก ซ การวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ	169

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก (ต่อ)

ภาคผนวก ฅ การแจกแจงรายละเอียดคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาและคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม	176
ประวัติผู้เขียน	181

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนตัวอย่างประชากร และค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวอย่างประชากร จากคะแนนแบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	56
2	แสดงค่าคะแนนเต็ม คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวอย่างประชากร (t - test) ของคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา หลังการทดลองสอนของตัวอย่างประชากรกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	68
3	แสดงค่าคะแนนเต็ม คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวอย่างประชากร (t - test) ของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังการทดลองสอนของตัวอย่างประชากรกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	69
4	แสดงค่าคะแนนเต็ม คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวอย่างประชากร (t - test) ของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์	70
5	แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา	170
6	แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์	173
7	แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline method)	177
8	แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการเรียนการสอนด้วยวิธีแบบปกติ และคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มควบคุม หลังการเรียนการสอนด้วยวิธีแบบปกติ	179